

**Arvamus turismiseaduse muutmise
väljatöötamiskavatsuse osas lühiajalise üürituru
korrastamiseks**

Täname Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi võimaluse eest avaldada arvamust **väljatöötamiskavatsuse (edaspidi VTK) osas**, mille eesmärgiks on välja selgitada võimalikud suunad **turismiseaduse (edaspidi TurS) muutmiseks**, et korrastada **lühiajalise üüri turgu teenuste pakkumise vaatest**. Statistikaameti jaoks on oluline, et **kavandatavad muudatused võimaldaksid jätkata statistika tegemist selgelt piiritletud majutusteenuse pakkujate osas**. Samas tuleb lähtuda põhimõttest, et **hõlmatavad isikud ja ettevõtted on motiveeritud enda kohta andmeid avaldama, mis ei põhjusta ebamõistlikku halduskoormust**. Siinjuures tuleks kaaluda võimalikult suures ulatuses juba **andmekogudes sisalduva info taaskasutamist**, mis ühtlasi toetab andmete ühekordset esitamist. Järgnevalt esitame Statistikaameti peamised seisukohad VTK-s toodud ettepanekute osas. Eraldi saadame e-kirja teel näiteid Statistikaameti tänasest praktikast, mis on tehnilisemat laadi.

1. Majutusteenuse mõiste statistilise võrreldavuse tagamiseks

VTK autorid pakuvad **punkti 3.1** all välja uue mõiste, mille kohaselt oleks majutusteenus **tasu eest osutatav ajutise majutuse teenus**, mille sisuks on **püsivalt või korduvaks osutamiseks** suunatud majutuse pakkumine või kättesaadavaks tegemine **lühiajaliseks kasutamiseks kolmandatele isikutele**, sealhulgas elektrooniliste kanalite või vahendusplatvormide kaudu, **kui majutuse kestus ei ületa kolme kuud**. Statistikaameti hinnangul tuleb mõiste sisustamisel keskenduda sellele, et tegemist on lühiajalise ööbimisvõimaluse pakkumisega ning juba seaduse tekstis tuua välja võimaliku teenusepakkuja jaoks selgelt sõnastatud piirangud, mis on arusaadavad ilma seletuskirjata. Tuginedes arengutele majutusteenuseid puudutava statistika tootmises ja selle reguleerimises EL üleselt, **tuleks vältida majutusteenuse pakkujate defineerimist voodikohtade arvu järgi**, kuivõrd **EL turismistatistikat käsitleva määruse nr 692/2011** muutmise on võimalik, et ka EL lävend kaotatakse. Näiteks ka nimetatud EL määruse alusel edastatakse Eurostatile igal aastal vaatlusest välja jäetud väiksema voodikohtade arvuga majutusettevõtetes residentide ja mitteresidentide ööbimiste hinnanguline üldarv võrdlusaastal.

Täna lähtub Statistikaamet **TurS § 17 lõikes 1 esitatud mõistest majandusüksus**, mille kaudu osutab ettevõtja oma majandus- või kutsetegevuse raames majutusteenust, kusjuures see võib toimuda nii põhi- kui kõrvaltegevusena. Majutusettevõtja mõiste on kasutusel ka EL määru nr 692/2011. **Statistikas nimetame vastavat majandusüksust majutuskohaks**, mis on asutus või hoone, kus saab ööbida. See tähendab, et **majutusettevõtte ei ole sama mis äriühing** ning ühe äriühingu all võib tegutseda mitu majutusk kohta. Kuigi siinkohal on rõhutatud, et muudatus ei

mõjuta **Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori** (edaspidi EMTAK) kasutamist, sest **EMTAK on lihtsalt statistiline klassifikaator ega ole ka järelevalve tegemise alus**, on Statistikaameti seisukoht, et ilma klassifikatsiooni kasutamata ei ole võimalik majutusettevõtteid määratleda ega ka nende tegevust hinnata. Kui kasutada majutusettevõtte asemel mõistet majutuskohat, siis võimaldaks see hõlmata ka juhte, kui teenust pakub eraisik, kuigi Statistikaamet täna eraisikute poolt pakutavate majutusteenuste kohta andmeid ei kogu. See tuleks kõne alla siis, kui need andmed oleksid kättesaadavad andmekogude baasil ja seoses võimaliku registreerimiskohustusega.

2. Erandite ajakohastamise kooskõla praktikaga

VTK punktis 3.2 kajastatud **TurS § 17 lõike 3** sätestatud erandite ümbersõnastamise osas sooviksime täpsustusi. **Töö- või teenistussuhetes olevate isikute majutamise erand** võib jätta mulje, et tööreisidel viibivate isikute kohta pole andmed vajalikud ning ebaselge on, kelle suhtes vastav töö- või teenistussuhe on pädev. **Eluruumi kasutusse andmine elukoha tagamise eesmärgil, sealhulgas üürilepingu alusel** on mitmeti mõistetav võrreldes varasema definitsiooniga. Teatavasti on võimalik ka kuni 3 kuud ööbimist majutusettevõttes ajutise elukohana ilma üürilepinguta ja sel juhul peaks seda ikkagi lugema majutusteenuseks. **Haridus- või teadusasutuse poolt õppijate või töötajate majutamise puhul** võib aru saada ka nii, et kui üliõpilane või õppejõud suunatakse mingil põhjusel ajutiselt elama hotelli, siis seda ei ole vaja arvesse võtta.

Uue erandina lisatakse **majutus, mida osutatakse sotsiaal- või tervishoiuteenuse osana või sellega lahutamatu seotud tegevusena**. Siin soovitame kaaluda, kas on vajalik seda punkti lisada, kuna need üksused, mis pakuvad siin loetletud teenuseid, ei ole majutusettevõtted, samas ei tohiks see punkt jääda kaheti mõistetavaks. Näiteks võib siit välja lugeda, et majutusstatistika ei peaks hõlmama SPA-sid ja sanatooriume, kus viibitakse nii tervise turgutamise kui puhkuse eesmärgil. Samuti on uueks erandiks **majutus, mida pakutakse laagri-, spordi-, huvi- või noorsootöö tegevuse raames**, kui majutus on selle tegevuse lahutamatu osa ega ole iseseisvalt majutusteenusena kättesaadav. Siinkohal jääb arusaamatuks selle erandi vajalikkus olukorras, kus majutusettevõtteks loetakse ka puhkekülad ja puhkelaagrid ning laagriplatsid, mis peaksid olema hõlmatud statistikaga (EMTAK tegevusala I553). **Välja soovitakse jätta erand erakordsetes tingimustes ööbimise võimaldamisel elamuse saamise eesmärgil** (vabas looduses, onnis, parvel jms). Kuivõrd sellise majutuse pakkumine on teatud mõttes trend, siis palume kaaluda, kas selliste majutusvõimaluste pakkumise välistamine statistikast on asjakohane, vt nt <https://puhkaeestis.ee/et/kuhu-minna/loodussobralikud-oomajad-keset-loodust>.

3. Majutusettevõtte liikidest loobumise mõju statistika tegemisele

VTK punktis 3.3 kaalutakse võimalust vaadata üle **TurS §-is 18 sätestatud majutusettevõtte liigid** (nt hotell, külaliskorter jms), millega omakorda on seotud majutusteenuse osutamise tehnilised ja kvaliteedinõuded. Kavandatava muudatuse järgi jääb üldmõistena kasutusele majutusteenus, millega regulatsiooni kesse liigub ettevõtte vormilt teenuse osutamisele ning **nõuded kehtivad teenuse osutamisele sõltumata majutuse liigist**. Majutuskohade põhiliste liikide tänane **jaotus kattub sisuliselt EMTAK-is sisalduva jaotusega**. Sealjuures loetakse majutusteenuseks ka laagri- või haagissuvilaplatidel pakutavat ööbimist.

Turiste teenindavad majutuskohad on jaotatud kahte põhirühma: kollektiivmajutus (teenindavad turiste äriüksustena) ja eramajutus, kuid tänane **majutusstatistika kajastab ainult kollektiivmajutuskohade andmeid**. Sealjuures peaksid kõik põhi- või kõrvaltegevusena majutusteenust pakuvad ettevõtted mahtuma EMTAK2025 järgi jaotis I55 Majutus tegevusalade alla, et neid saaks käsitleda statistiliste üksustena. Ka äriregistrile majandusaastaruande esitamisel toimub ettevõtte tegevusala määratlemine EMTAK koodi järgi. **Eraisikule, kes tegutseb majutusteenuse pakkumisega, kuid mitte ettevõtluse vormis, EMTAK tegevusala**

ei määrata. Juhul kui äriregistri järgi ettevõtte tegeleb muu tegevusalaga kui majutus, kuid omab teadaolevalt majutusk kohta (näiteks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse puhkaeestis.ee andmebaasi kaudu), siis see on tema kõrvaltegevusala ja klassifitseeritakse statistilises profiilis kohaliku tegevusala üksusena majutusettevõtte ehk toimlana EMTAK koodiga tegevusala Majutus I55 all (sisuliselt kõrgema taseme jaotuses hotellid ja sarnased majutuskohad, puhke- ja muud lühiajalised majutuskohad ning kámpingud ja haagissuvilaplatsid, kuid EMTAK viies tase on aluseks majandustegevuse korrektse tegevusalakoodi lõplikul valikul). Kui majutuskohat määratleb ennast muu tegevusalaga (6820 "Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus" või 9329 "Mujal liigitamata lõbustus- ja vaba ajategevused"), siis **sellist üksust majustustegevuse uuringusse ei hõlmata.**

Seega võib majutusettevõtte liikidest loobumine tekitada segadust ka teenusepakkujatele endile, kui puuduvad vastavad selgitused, kuidas enda määratlemine kooskõlas TurS-i ja EMTAK-iga oleks korrektne. See omakorda võib mõjutada statistika tegemise põhimõtete järgimist.

4. Teenuse osutaja andmete talletamine taaskasutamiseks

VTK punktis 3.4 tuuakse välja, et 2025.a Civitta Eesti AS ja Tallinna Ülikooli poolt rakendusuuritus „Lühiajalise üüri turg Eestis“ pakutakse üheks lahenduseks KOV-del ja ka teistel järelevalveasutustel tervikliku ja usaldusväärse ülevaate saamiseks lühiajalise üüri teenuse osutajatest **olemasolevate andmete paremat kasutamist ja nende paremaks kättesaadavaks tegemist.** Statistikaamet viitab asjaolule, et pärast nõude kaotamist majandustegevuse registris (edaspidi MTR) majutuskohati registreerida, on tekkinud **teatav valimi viga**, kuna **puudub terviklik usaldusväärne allikas**, millele tuginevalt saaks olla 100% kindel, et näiteks kõik alates viiest voodikohast majutuskohad on hõlmatud. Seda põhjusel, et **info majutuskohade olemasolu kohta pärineb kas äriregistrist (kus on oluline märkida majandusüksuse põhitegevusala, mis ei pruugi olla Majutus) või puhkaeestis.ee andmebaasist.**

Statistikaameti peamine huvi, lähtuvalt talle seaduse alusel pandud ülesandest, on **regulaarselt andmetele juurdepääsu võimaldamine asjakohase statistika tootmiseks**, mis hõlmab infot registreeritud ja ka tegevuse lõpetanud majutuskohade kohta, sh nende majutuskohati iseloomustavate andmete (majutuskoha asukoht, operaator, tubade ja voodikohade arv) kohta. Leiame, et majutuskohadest ülevaate saamiseks on oluline mingil kujul majutuskohade registreerimise süsteem, kuna vastasel korral puudub ikkagi riigiülene või KOV tasemel ülevaade majutusteenuse pakujatest (nii ettevõtted kui eraisikud sõltumata suurusest/voodikohade arvust). Arvestades riigi tasandil suundumust vähendada halduskoormust proportsionaalselt andmete esitamise kohustuse osas, **eelistame kokkuleppe saavutamist ühtse andmeallikana ühe kontaktpunkti vaates, mis võib hõlmata endas näiteks teavitamiskohustuse laadset registreerimist.**

5. Täpsustused seoses statistika tegemise protsessi kirjeldusega

Statistikaamet juhib tähelepanu ka mõnede ebatäpsustele seoses statistika tootmise protsessi kirjeldamisega, mida tuleks edaspidi vältida. Esmalt palume **korrigeerida infot, mis on esitatud VTK punktis 3.1.6.4.** Seal on väide, et tulenevalt EL määrusest nr 692/2011 peavad vähemalt viie voodikohaga majutuskohad esitama Statistikaametile iga kuu andmeid majutatute, ööbimiste, külastajate päritolu ja majutuskoha kasutuse kohta. Nimetatud **määruse lisa 1 kohaselt on piisav statistika kogumine alates 10 voodikohast**, mis ei välista, et liikmesriigid turu suurust arvestades koguvad infot teadlike otsuste tegemiseks ka väiksemate mahtude korral. Kuigi hetkel on MKM olnud huvitatud andmetest alates 5 voodikohast, võib see edaspidi muutuda.

VTK punktis 4.2.3. seoses lühiajalise üüri turu detailsema ülevaate kirjeldusega on majutuskohade müügiimahtude puhul mainitud Statistikaameti tabeli TU410 andmeid, kuid **need kajastavad näitajaid üksnes ettevõtte põhitegevuse järgi.** Lisaks on **punkti 4.2 joonealuses märkuses 45** viidatud, et arvutustes on eeldatud, et valdav osa hostelite ning puhkeküladega ja -

laagrite ööbimistest kajastub ka Eurostati platvormipõhistes andmetes ehk toimub majutusplatvormide kaudu. Selline väide pole korrektne, kuna **nimetatud statistika hõlmab üksnes veebiplatvormide kaudu pakutavat puhkuse- ja muud lühiajalist majutust.**

Loodame, et meie ettepanekuid ja kommentaare on võimalik VTK tagasiside tulemusena plaanitava eelnõu ettevalmistamisel arvesse võtta. Oleme huvitatud edasistest arengutest ning Statistikaameti kaasamisest mistahes aruteludele, kus saame vajadusel jagada lisaselgitusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaur Kajak
Peadirektor

Koostajad:

Piret Pukk
5302 1164, piret.pukk@stat.ee